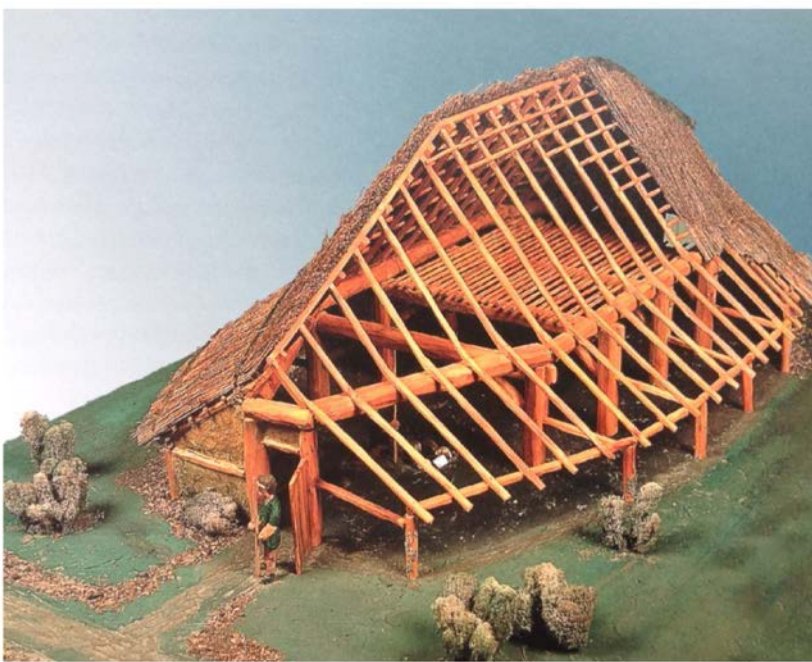

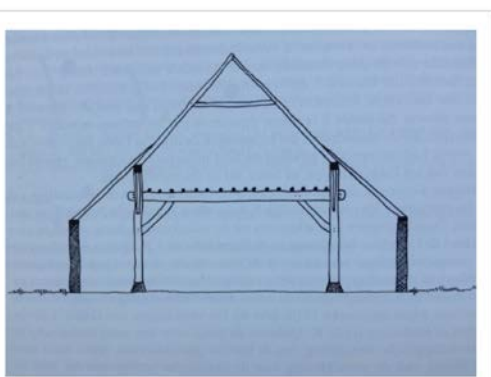
Cursus Landschapsambassadeur

Historische boerderijen: het hallehuis en de langgevelboerderij

**Model boerderij 11^e eeuw uit Blerick
(Limburgs Museum)**

De constructie van zo'n woonstalhuis bestond uit een houten skelet met een dak van stro erop. De muren bestonden uit een vlechtwerk van twijgen die met leem waren afgesmeerd.

**Gebint met sporenkap
(Thijs Pubben)**

De ruimtelijke indeling was in de lengterichting: aan de voorkant was het woongedeelte en daarachter de veestal. De schuur stond of los van de boerderij op het erf, of was inpandig achter de stal aangebouwd.

6000 jaar geleden vestigden zich de eerste boeren op het grondgebied van Horst. Voor die tijd zwierven hier verzamelaars van plantenvoedsel en jagers rond. Deze agrarische pioniers bouwden boerderijen van hout en leem.

**Gedeeltelijke reconstructie van De Locht
(13^e eeuw)**

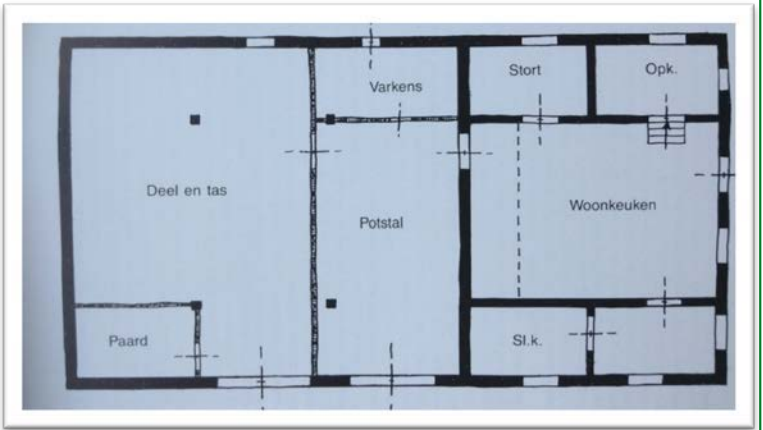
Geleidelijk werd de draagconstructie verbeterd. De basis werd gevormd door een gebint (2 verticale stijlen met dwarsbalk) met daarop een sporen kap.

Schilderij van een hallehuis

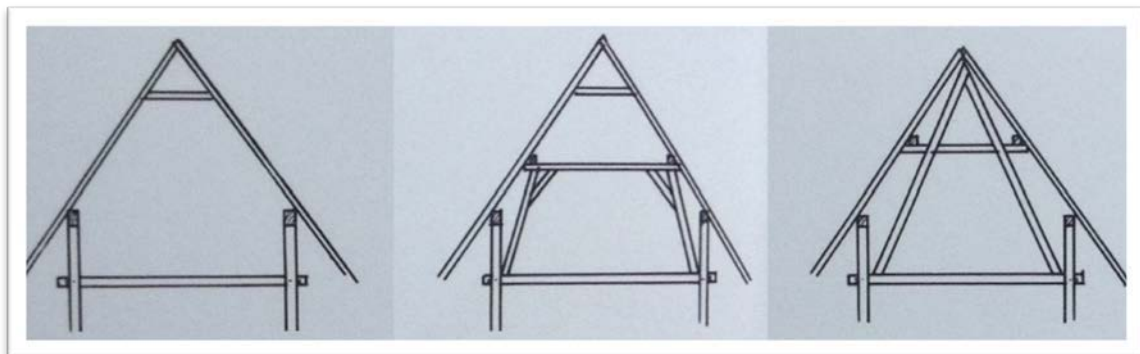

Plattegrond klein hallehuis (Thijs Pubben)

Plattegrond groot hallehuis (Thijs Pubben)

Geleidelijk aan werd dit type boerderij, het zogenoemde hallehuis, met degelijker materiaal gebouwd. Van voor naar achter werden de lemen wanden door stenen muren vervangen. En in plaats van een dakbedekking van stro, werden pannen gebruikt. Hierdoor moest de kapconstructie verstevigd worden met een jukspant of kapspant.

Kapconstructies voor een hallehuis
sporenkap

jukspant

kapspant

Het hallehuis bleef als boerderijtype tot circa 1820 in de mode. In de gemeente Horst zijn daar nog enkele voorbeelden van te vinden.

Hallehuis De Gortmolen in Horst

Hallehuis Van Doorn in Sevenum

Hallehuis Leppes in Tienray

Hallehuis Vosbeek in Houthuizen

Later ontstonden varianten van het hallehuis. Bij de hoekgevelboerderij werd het woongedeelte over de halve breedte, naar voren uitgebreid. Bij de zogenoemde krukboerderij werd het woongedeelte zijdelings naar één kant uitgebreid.

Hallehuis Oud Aast met een hoekgevel (Lottum)

Hallehuis Klein Homburg, krukboerderij (Lottum)

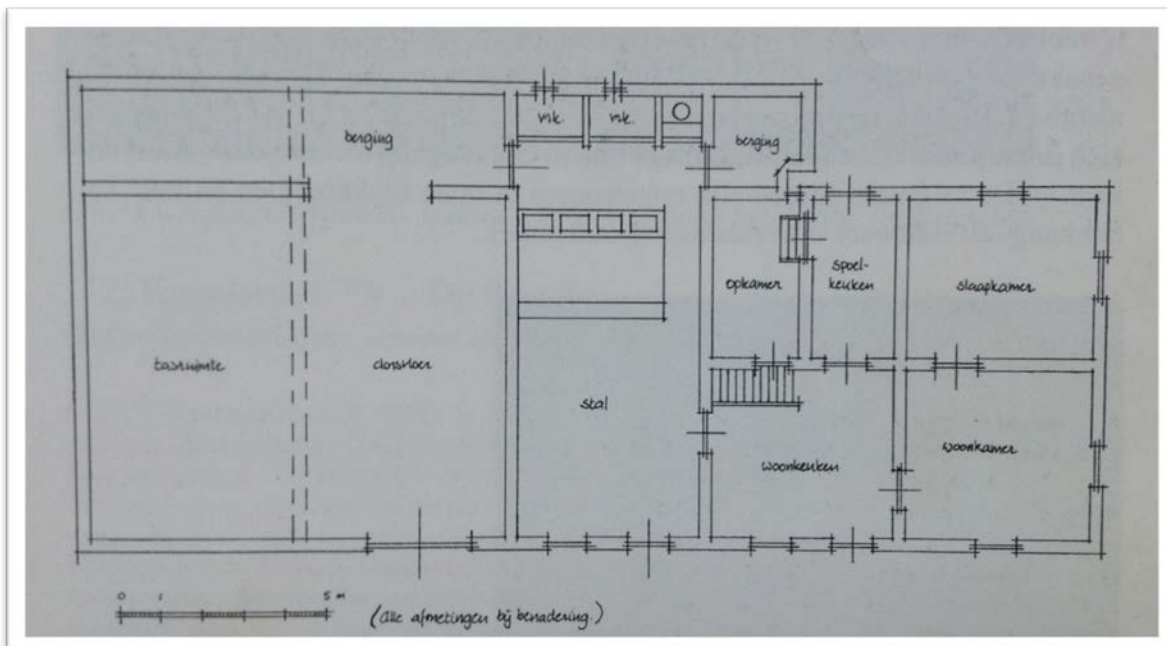
T-Boerderij Kleuskens (Sevenum)

Bij een zijdelingse uitbreiding aan twee kanten, werd gesproken van een T-boerderij.

Na 1820 werd overgestapt op een geheel ander type; de langgevelboerderij. Bij deze boerderij vormden niet het balkenskelet, maar de stenen muren de draagconstructie voor het dak.

Langgevelboerderij Seroo

Plattegrond langgevelboerderij (Thijs Pubben)

Van de oorspronkelijke langgevelboerderijen zijn er een aantal bewaard gebleven, maar wenigen hebben nog hun oorspronkelijke uiterlijk bewaard.

Langgevelboerderij De Homberg in Hegelsom

Langgevelboerderij met twee vleugels in Broekhuizen vorst⁴

Na verloop van tijd zijn ook op het model van de langgevelboerderij varianten ontstaan zoals de langgevelboerderij met twee parallel vleugels vast aan elkaar gebouwd.

Hofboerderij Pedjeshof in Grubbenvorst

De laatste variant werd in jaren dertig van de vorige eeuw toegepast: de langgevelboerderij met een mansardekap. Met deze aanpassing aan het dak kregen de boerderijen een groter zolderoppervlak.

Een andere variant van de langgevelboerderij is de half of geheel gesloten boerderij. Bij dit type wordt het erf afgesloten door de evenwijdig aan de boerderij gelegen schuur en door bebouwing aan één of beide zijden.

Langgevelboerderij met mansardekap in Melderslo

Wederopbouwboerderij. Langgevelboerderij Tacken in Horst

boerderijen moesten worden gebouwd waarbij rekening werd gehouden met de regionale kenmerken. De meeste weer opgebouwde langgevelboerderijen kregen een ingemetselde gevelsteen met een uit het vuur oprijzende Hollandse leeuw.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn veel Limburgse boerderijen verwoest. Omdat boerderijen belangrijk waren voor de voedselvoorziening moesten ze zo snel mogelijk worden hersteld. De overheid richtte daarvoor het Bureau Wederopbouw Boerderijen op. Het uitgangspunt van het Bureau was dat er eenvoudige en doelmatige

Gevelsteen wederopbouwboerderij Tacken

Links:

[Karakteristieke woningen in Horst](#)

[Bureau Wederopbouw Boerderijen](#)

[Hallehuis](#)

[Langgevelboerderij](#)

[Museum De Locht](#)